

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/ OGLASI PO CENIKV/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150, POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČV- JEJO/ POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Novo leto, novo delo!

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Novo leto, novo delo! Pri slovesu od starega pa skrben gospodar dobro pregleda prošlo delo, preišče kaj mu je rodilo dobrega, kaj slabega, napravi končni račun — bilanco in po njej načrt za bodoče delo. Vse slabo naj zapade pozabljenju in nesmiselno bi bilo izgubljati čas in energijo z različnimi jeremijadami. Izkušstvo, ki ga črpamo iz pogrešk je dovolj nagrade za izgubo, ki smo jo vsled njih utrpeli.

Orjuna je v prošlosti pretrpela neprecenljive in nenadomestljive žrtve v glavnem radi tega, ker pri sprejemanju članov ni rigorozno pazila na moralčno kvaliteto istih. Tako se je sicer z veliko brzino množilo število članstva, toda istotako je padala tudi morala in disciplina organizacije, ker so se v njo iz vseh mogočih motivov pritepli najrazličnejši tipi in elementi, ki so bili vse drugo prej kot Orjunaši po duši in srcu. Ta večina organizacije je tvorila obenem tudi kader tistih neodgovornih elementov, ki ni poslušal nobenega vodstva več in je s svojimi nepremišljenimi, samolastnimi nastopi neizmerno škodoval Orjuni. Tako je na primer odstranitev žalne zastave za Ljeningom v Zagorju in nesmiseln napad na komunističen dom v Ljubljani neposredno povzročil Trboveljske žrtve, z vsemi ogromnimi posledicami.

Uboj Grgina v Kaštelah, ki so ga povzročili, čeravno na grdo izzivajne nedisciplinirani in neodgovorni člani Orjune, je imel za posledico žrtev nenadomestljivega Valentina Žica itd. Nič ni pomagalo, da sem imel isto nedeljo, ko so Orjunaši napadli komunističen dom, nad vse pričakovanje dobro uspelo javno zborovanje v Trbovljah, kjer sem med delavstvom pridobil tla naši ideji. Zaman je pritekla Žica, ki je korakal na čelu povorke, da prepreči zlo, ki je bilo od neodgovornih članov proti njegovi volji izvršeno.

Vsemu temu bi se bila Orjuna lahko izognila in prihranila bi si bila ogromnih žrtev, če bi se takoj početkom odločno postavila na stališče, da ni organizacija mas, ampak posameznih izbranih ljudi, ki so se po dobrem spoznanju ujediniili je za to, da se žrtvujejo za skupno idejo. V bodoče bo treba torej staro prakso vsaj v Sloveniji temeljito revidirati.

Razdobje neomejenega pristopa za vsakogar v organizacijo, kakor je na zunaj izgledalo sijajno, tako je na znotraj bilo uničujoče za njo. V tem, hvala Bogu že prošlem času, se je pritepla v organizacijo vsa mogoča sodrga, ki je iskala v njej svojih osebnih koristi. Ona je bila kri

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

požrtvovalnih članov, ustvarjala intrige, ubijala ugled organizacije, odbijala vredne člane in vedno izrabljala Orjuno v doseg svojih osebnih ciljev. V kratki predprošli dobi je to zlo zavzelo tako velik razmah, da ga barem v Sloveniji ni bilo moči več izkoreniniti. Pripominjam k temu samo to, da je po današnjem pregledu izneslo število nevednih članov nič manj kakor 90 odstotkov. Da je bilo vodstvu s tako zastupljeno organizacijo vsako uspešno delo nemogoče, je povsem jasno. Zaman je iskalo izhoda iz nevezdrne situacije. Obdan od vseh strani od špijonov, provokaterjev in izkoriščevalcev, ni moglo in tudi ni hotelo izvršiti bodisi katerokoli še tako potrebne akcije. Pri tem moram še posebej poudariti, da sem kot star vojak smatral v takih razmerah vsako organizatorno delo v akcijskih četah nemogoče.

Iz te nevezdrne situacije nas je rešila državna oblast, ki nam je z razpustom, v pravem pomenu besede, priskočila na pomoč. Vse delo odborov ne bi bilo v stanju toliko koristiti Orjuni, kakor razpust. In ker je vodstvo to dobroto kot tako znalo ceniti, tudi ni, seveda povsem razumljivo, razen formalne pritožbe, ničesar proti razpustu do danes

ukrenilo. Lek je bil tu in uspeh se je sijajno pokazal v prošlem letu. Prenehale so veselice, izostali javni nastopi, odpadle vse intervencije, z njimi pa tudi vsaka možnost za osebno zarado in goljufivo izkoriščanje organizacije v osebne namene. In kakor se pijavka odvali od zdravega telesa, če jo potreseš s soljo, tako so jeli odpadati nevedni Orjunaši od organizacije, ko je prišel razpust. Vse to se je, izvzemši nekaj malih intrig in izdajstev, izvršilo brez vsakih težjih posledic, lepo v redu, kakor po načrtu. Danes ta proces še ni popolnoma gotov, toda v kratkem bo zaključen.

Medtem pa je pravo orjunaško delo šlo neovirano svojo pot naprej. Orjuna, od katere so odpadle njene pijavke, je z lahkoto, brez krika in vika izvršila v prošlem letu naloge, ki so našle priznanje tudi pri tistih faktorjih, ki so povzročili njen razpust. Ona je danes saturirana in brez vsakih javnih nastopov močnejša kakor kedaj poprej. To je bilo delo prošlega leta, to je naša bilanca. Izgubili smo 91% na članstvu, pridobili pa 99% na ugledu.

Tako smo torej pregledali prošlost in sedaj nam ostane še pogled v bodoče leto. Treba napraviti načrt za novo delo. **Pri tem se moramo**

držati principa, da Orjuna ni organizacija mas, nego zbor ljudi, ki so se strnili ramo ob ramo, vsi enega prepričanja, ki so preželi s trdno voljo žrtvovati vse za skupno idejo. Skrbno se bomo torej čuvali ponoviti pogreško prošlosti in dobro bomo pazili, koga sprejmemo v našo sredo. Dalje bomo budno pazili na delo vseh bivših Orjunašev, ki so deloma postali indiferentni, deloma pa tudi naši nasprotniki. Gledali bomo pazljivo, da nas ne bodo ovirali pri našem delu. Olajšani od vsega balasta, bomo z lahkoto vršili orjunaške dolžnosti. Očvrstili se bomo na znotraj, vzpostavili bomo na zunanizgubljen ugled s smotrenim delom in umestnimi akcijami. Utrdili bomo med seboj vsled intrig in laži izgubljeno zaupanje in vzpostavili zopet enotnost in disciplino borbeno organizacije.

Pri delu bomo čuječi in oprezniker dobro vemo, da smo obdani z mnogimi plačanimi špijoni, od katerih se mnogim niti ne sanja, da smo že davno spoznali njih efijaltstvo. Pri

vsem tem nas bo vodilo bogato, z dragocenimi žrtvami pridobljeno izkušstvo. Ostala nas je mala četa, toda četa kakršne nima nobena organizacija v državi. Zavedajoč se naše visoke kvalitativne vrednote, bomo udarili kot en mož kadar bo treba in prekoračili bomo vse zapreke.

Dasi sem že davno vrgel pero v kot, vendar sem čutil ob novem letu potrebo napisati te vrstice, deloma v bodriho, deloma v navodilo vsem tistim, ki so mi ostali neomajano zvesti.

Iskrema Vam hvala bratje, za zaupanje in čuvajte me tudi v nadalje pred vsemi klevetami! V bodoče pa manj besedi in črnili, pa več dela in akcij. Če bo novo leto burno, naj nas ne dobi nesložne in nepripravljene. Zavedajte se, da tvorimo organizacijo, ki kakor vojska nima ob vsakem času opravila, pa je v letih, kakor je bilo 1918, prepotrebna. **In tako leto še pride, gotovo pride.**

Zdravo!

Marko.

Naročite koledar jugoslovenskih nacionalistov!

LISTEK.

† ZOFKA KVEDROVA:

Rapalske rože.

Kakor je bilo javljeno brzojavnim potom našim novinam po podpisu rapalske pogodbe, so dobile žene naših diplomatov krasne kite rož.

Gospo, ali Vam ni rumenilo? Ponosa zalilo obrazov? Silnega ogromnega ponosa? Pa katera diplomatova žena v naši dobi je dobila tako dragoceno cvetje?

Rapalske rože! Vsekakor stoji, da so divno dišale. Pa to niti niso bile cvetlice. To so bila srca naših mest in naših vasi — srca, prodana tujcu. Kaj je Kleopatrina vino, v katerem so bili raztopljeni najdragocenejši biseri starega veka? Komaj hir ene objestne ženske.

Ali ono cvetje, o gospo naših diplomatov, katero ste dobile tam v St. Margariti, je bilo samo izraz kurtozije onega, kateri je v pogajanjih s slabejšim nasprotnikom dobil v poklon 600 tisoč našega naroda. S tem je zmagovalec mogel biti zado-

voljen in mu je lahko bilo obdarovati žene naših diplomatov s krasnimi kitami cvetja.

Ali niste jokale o gospo? O, da ste vsaj zaplakale in s solzami orosile dne drage in prekrasne, a tako bedne in nesrečne rože! Ali takrat ste se sigurno samo nasmehnil z vpludnim in prijaznim nasmehom odličnika in ne misleč na to, kako drage so bile one rože za moj narod. 600 tisoč duš dal je moj narod za one rože!

Da se je to zgodilo, niste krive ve gospo, niti vaši možje. Ne trdim tega. Mi vsi vemo, da je zaradi sporov v svoji hiši in radi nesloge naš narod sam kriv, da so one rože, katere ste dobile, tako drago plačane. Pa tudi usoda je kriva. Da bi nekega starca v Wašingtonu kap udarila dve, tri leta pozneje, bi bile one rože za moj narod malo ceneje. Vseeno!

Ali vendar, da bi zaplakale in s solzami orosile one rapalske rože, bi bilo lepše pred Italijani in našimi. Bi oni na ta način vsaj videli, da so gospo naših diplomatov hčerke naroda, kateri je izgubil 600 tisoč duš, hčerke, katere žalujejo, kot žaluje

oni del naroda, ki je moral ostati pod tujo streho.

Rapalske rože, katere so Italijani položili v vaše naročje, so že davno usahnile. Morda bo tudi rapalska pogodba enkrat samo kos papirja brez vrednosti. Vse pogodbe uvenejo, vse verige popokajo, samo ako ostane narod živ in zdrav, ako raste in napreduje.

Srečni tisti, ki bodo dočakali oni dan, ko se bo krov naše hiše razširil za vse sinove in hčerke našega plemena in naše krvi. Čujem odmev zvonkih glasov naših fantov, kako prepevajo po naših mestih in vaseh, po vseh naših zaslužjenih krajih. Pojejo silno in veličastno pesem:

Hej, Slaveni, jošte živi reč naših dedova, dok za narod srce bije njihovih sinova, živi, živi duh slavenski, živeče vekova! Zalut' ponor preti pakla, zalud' vatra groma!

A odgovor tej pesmi vedno krepkeje in krepkeje odmeva:

Čujte ga vi vsi: naj vas plaši, naj vas opominja, naj vas povsod hrabri, povsod, kjer živi naš narod, doma in zunaj po celem svetu, kjerkoli žive naši: Bodi proklet izdajca svoje domovine!

Naš splitski organ »Pobeda« je v svoji božični prilogi prinesel poleg tega še več lepih stvari, katere bom polagoma priobčeval v prihodnjih številkah »Orjune«.

Vsekakor pa priporočam, da si vsi nabavite božično številko »Pobede« (kdor še ni naročnik), ker se nihče ne bo kesal. Kakor je videti, pisateljica na lep način prijemlje žene naših diplomatov, ki niso potočile niti ene solze po podpisu rapalske pogodbe, temveč se na banketu veselile, kot banatski bogataši pri ženitvah. Dokler ne bo narod sam obrunal s takimi pijavkami, ne bo bolje. Kajti vsak, kdor je čital, da so vzeli naši diplomatje k podpisu rapalske pogodbe s seboj tudi svoje žene, je moral že v naprej vedeti, da je stvar dovršena.

Do danes se razmere v naši državi niso nič spremenile. Mi jadrno nazaj. V sled strašnih socialnih razmer in umažanega partizanstva, vsled dejstva, da vodijo državno krmilo ravno oni, ki so si največ prizadevali, da do ustanovitve Jugoslavije ne pridejo oni, ki so imeli posebne denuncijantske pisarne proti Jugoslovenom, in ki so skrivili mno-

gih justificiranih žrtev! Vsled vsega tega in še dejstva, da se v tej zemlji reže kruh le partizanom in nejugoslovenom, dočim se dobrovoljce, invalide, vdove in sirote ter jugoslovensko orientirane nacionaliste preganja, strelja, zapostavlja in pusti umirati gladu, dočim se tujci in sovražniki jugoslovenske ideje, partizani in tuji veleposestniki mašte ob polnih skledah v razkošno opremljenih palačah, patriotizem v srcih našega bednega naroda izginja!

Izginja! Toda ne samo na škodo države in celega naroda, temveč še bolj na škodo vseh onih, ki so tega krivi! Toda kljub vsemu temu trdno verujem v nacionalno zavest našega ljudstva in sem prepričan, da bodo rapalske rože maščevane! Maščevani pa bodo tudi vsi oni, ki so danes zapostavljeni! Gorje tlačiteljem, ko bo narod dvignil meč in posekal glave vsem, ki danes mislijo, da mora jugoslovenski nacionalist slepo darovati svoje življenje na altar domovine, pa naj to domovino vodijo oni tudi v žrelo naših najhujših sovražnikov! Ne! Jugoslovenski nacionalisti trdno verujemo v daleko-

Srečno in veselo novo leto želi vsem naročnikom in inserentom uredništvo in uprava.

Macedonsko vprašanje.

Naša narodna skupščina nam že ves čas svojega obstoja dokazuje, da ni kos svoji nalogi. Jasno pa nam stopa pred oči drugo še žalostnejše dejstvo, da nima niti volje, da izvede državo iz težkega položaja, niti razumevanja za življenjske potrebe naroda.

Karkoli se je doslej storilo v tem pravcu, je le klaverno in polovičarsko krpanje in tako smo po zaslugi naših narodnih otcev zagazili v neprehodno močvirje nerada, korupcije in slabega gospodarstva.

To polovičarsko delo našega parlamenta je krivo, da se iz enostavnih zadač, ki nam jih stavi življenje, vsled lakomnosti in malomarnosti razvijajo problemi, skoro nerazrešljivi in državo pri korenini ogrožajoči.

Vedno in vedno pa se med problemi pojavlja macedonsko vprašanje, ki je naša notranja zadeva, ki ga pa naši sosede pri vsaki priliki izigravajo hoteč iz njega napraviti mednarodno vprašanje.

Po mnenju poznavalcev Južne Srbije je ta problem samo upravno-političen in se da rešiti samo upravnim putem.

Priznati moramo, da je bolgarska propaganda pridobila precej inteligence in meščanstva, ali ta odstotek je v primeri z ogromno maso ostalega prebivalstva, ki se še ni opredelilo, tako malenkosten, da bi ga ne bilo vredno jemati v račun, ako bi bila naša uprava na višini.

Srbska vojska je trikrat zapored rešila macedonsko vprašanje: proti Turkom pri Kumanovu, proti Bolgarom ob Bregalnici in na Kajmakčalanu. Vsled teh zmag, ki so stale srbsko ljudstvo toliko žrtev, napora in trpljenja, je Južna Srbija pripala naši državi. Pri tretjem reševanju na Kajmakčalanu so sodelovali tudi že jugoslovenski dobrovoljci in je dežela s tem stopila iz ozke interesne sfere kraljevine Srbije v širšo današnjo zajednico Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mednarodni forum je priznal na Kajmakčalanu ustvarjeno stanje in brez ugovora prepustil Južno Srbijo nam, dasi ji je še tekem svetovne vojne smatral kot dobro došlo koncesijo in plačilo Bolgarski, ako bi se bila postavila na stran svetovne demokracije.

Kar so jugoslovenske divizije priborile z orožjem in sankcijonirale s krvjo vseh treh naših plemen, to uničuje sedaj koruptna porodica, ki smatra Južno Srbijo samo za kolonijo, kjer rastejo zlate turške lire in ki jo je treba striči, gultiti in odirati.

Bilanca decembra.

Berlin, sredi decembra, Pretekla polovica meseca decembra je nudila opazovalcem zunanje-političnih dogodkov mnogo hvaleznega gradiva. Saj so se vrstile posamezne akcije, kar ena za drugo in polnile vedno prazne predale kontinentalnega časopisa z bo-

vidnost najvišjega faktorja v državi in smo prepričani, da bo prišel dan, ko bo pod svoje žezlo združil vse Jugoslovane! Prav vsled te trdne vere pa nišmo voljni in ne bomo dolgo prenašali sedanjih razmer in pustili razpasti državo, za katero so bili ustreljeni naši najboljši po krivdi današnjih gospodarjev in za katero je moralo dati svoje življenje toliko moč, kojih žene in otroci so danes pozabljeni. Na trgu znane kandelaberskega govornika in ščuvarja proti takratni Srbiji je danes številno kandelabrov večje. Ti kandelabri bodo ob svojem času še prav prišli, toda ne za govornike, nego povsem za druge stvari.

I. J. B.

† GABRIJEL JELOVŠEK.

Dne 4. decembra t. l. je preminul na Vrhniki g. Gabrijel Jelovšek, brez dvoma prvi buditelj slovenskega življa, najagilnejši bорец za pravice slovenskega naroda in za zmago narodno-napredne misli na Vrhniki.

V dobi osemdesetih let je bila na Vrhniki ukoreninjena in je brezobzirno vladala nemškutarija, t. j. par Nemcev, za katerimi je drvela cela tropa od njih finančno odvisnih kmetov, ki

Naša nesposobna uprava, sestavljena po večini iz propalce in klavivitezov brez strokovne naobrazbe, brez moralne zavesti in služečih samo svojem roparskemu instinktu hoče obogateti čim preje in za vsako ceno.

Doživeli smo, da je sreski poglavar v družbi svojih podrejenih uradnikov ubil in oropal svečenika. Videli smo, da se je preiskovalec tega zločina trudil na vse mogoče načine, da izbrše sled in omogoči ubijalcu, da še dalje sedi kot najvišje oblastvo v srezu in vrši svoj razbojniški posel.

Doživeli smo, da so vsled strankarskih razprtij prišli na najvišja mesta občinske uprave razglašeni in učenjeni hajduki. Videli smo, da je bil med državnimi uslužbenci človek, ki je nad njim bila proglašena smrtna kazen, on pa je svobodno služil tuji propagandi in bil razkrinkan v trenutku, ko je učinil nov zločin umora. Oblastvo je tega človeka še ščitilo, mu pomagalo speljevati preiskavo na napačno sled in obdolžili zločina podanike prijateljske države. Šele na zahtevo zasebnikov se je posrečilo predati zločinca roki pravice.

Kako naj ima ljudstvo, ki je v toku dogodkov opetovano menjalo gospodarja, zaupanje, videč, da se po devetih letih razmere niso popravile in da je slej ko prej prepuščeno na milost in nemilost posameznim razbojnikom, ki so predstavniki državne sile in ta svoj položaj izrabljajo na najostudnejši način?

Macedonskega problema, ki bi ga Italijani in Bolgari tako radi napravili za mednarodni problem, ni, obstoji pa pereče vprašanje ureditve žalostnih upravnih razmer v Južni Srbiji.

To naše čisto notranje vprašanje pa grozi postati mednarodno vprašanje ne toliko vsled prizadevanja naših sovražnikov, kolikor vsled kaznive nesposobnosti zločinske brezvestnosti in roparskega delovanja tiste svojati, ki si kupuje svoja dobičkanosna mesta edino s tlako strankam in poškodici.

Mislimo, da je bilo za Južno Srbijo prelite dovolj naše krvi, da mora ostati za večno naša in da si naših pravic nanjo nihče ne bo upal osporavati, bojimo se pa zelo, da bi nesposobna uprava bila v stanu to vprašanje znova spraviti na mednarodni forum.

Ali naj večno krvavi naš vojniki in popravlja grehe in zločine poro-dice?

gatom materialom. Razorožitvena konferenca, litavsko-poljski spor, afera ladje Salamis in prihod ruske delegacije pod vodstvom Litvinova so bili dogodki, ki so vzbujali svet-sko pozornost.

Poleg teh javnih nastopov diplomacije pa so se vršili še drugi, do-

lo je izražalo le ljubezen do domačega kraja. Bil je sicer lokalni patrijot, ali najprvo Slovenec, in to v časih, ko se niti sedanjí njegovi politični nasledniki niso upali izpregovoriti slovenske besede.

Njegovemu prvemu dejanju — ustanovitvi posojilnice je sledilo nebroj drugih. Res je, da se je omejeval samo na Vrhniko, toda to ni čudo, saj jo je ljubil preko vsega in njej je žrtvoval celo svoje življenje. Njegovo delo je uničenje vrhniškega nemščurstva, on je bil tisti, ki je prvi neusmiljeno žigosal hlapčevstvo Vrhnčanov in jih iztrgal iz nemškega jarma. Toda ni bil samo mož besedi, temveč tudi dejanja. Iz stare izkušnje, da je politična moč odvisna od gospodarske je zbiral vedno več prijateljev okoli posojilnice. — Povzdignil je Vrhniko do njene današnje lepote. Vse kar danes tujec vidi ko pride na Vrhniko je njegovo delo. Železnica, vodovod, šola in nešteto cest, katere nas popeljejo v krasno okolico, je ustvaril on. Kot soustanovitelj in najagilnejši član vrhniškega Opleševalnega društva je ustvaril Sv. Trojico-Močilnik. Kot član društva jamarjev je hotel napraviti iz Vrhnike drugo Postojno. Vse samo za Vrhniko, katero je on

lo je izražalo le ljubezen do domačega kraja. Bil je sicer lokalni patrijot, ali najprvo Slovenec, in to v časih, ko se niti sedanjí njegovi politični nasledniki niso upali izpregovoriti slovenske besede.

Leta 1889. je prevzel po Lenassiju, ki je bil prvotno Lah, potem slovenski naprednjak, a za tem s kompromisom izvoljen za župana kot nemškutar, po hudih triletnih bojih županstvo. Takoj se je pokazal do brotnikom Vrhnike. Vse njegovo de-

kaj važnejši, za kulisami genevskega teatra zunanjih ministrov. O dalekosežnosti teh pričajo najbolj dogodki zadnjih dni, ki so silnega moža z železno pestjo in »Snajfdrom« za klobukom na Monte Citorio toliko presenetili, da je potem, ko je njegov adlatus v Genevi prišel povsem ob glas, zatrobil herojski stotisočglavi črnosrajčniški rajski retraite in krotko zlezal z diktatorskega piedestala ter pričel po pasje ponižno lizati roke staremu socialistu Briandu.

In kaki so bili ti dogodki, ki so nesudjenega Caesarja XX. veka tako presumili, da je šel v sé in čmolil grenko javno kesanje?

Chamberlain je spoznal, da je s svojo protifranosko politiko, ki je imela namen oslabiti francoske pozicije v Evropi s pojačenjem italijanske moči, dosegel ravno obratno in da so se njegove lepo zasnovane kombinacije razblinile, čim je stari lisjak Briand iztegnil roko in pričel postavljati svoje figure. Onemogočitev akcije holandske petrolejske družbe za prekinitve francoskih diplomatskih odnošajev z Rusij in žalosten fiasko angleškega interveniranja pri francosko-nemškem zblizanju, sta naglani škodljivo že povsem v dobru Francije. Brenov meč pa je pričel sporazum Brianda z Rusi, ki so razumeli trenutek in nastopili na evropski diplomatski pozornici baš v trenutku, ko so doma zelo odločno obračunali z opozicijo, katero vodijo elementi, ki se jim hoče še vedno krvavih revolucionarnih pohodov in brezplodne, drage propagande III. internacionale. Ta nastop seveda še ni odgovarjal običajem uzelnim v Genevi, ali je palil led in dal zaslutiti, da ni v do-glednem času nemogoča velika Briandova kombinacija, ki bi za dolga desetletja zasigurala kontinentalni Evropi nujno potrebni mir, gospode lorda onkraj La Mancha pa prisilila, da bi posvetili malo pozornosti tudi notranjim prilikam v svoji zemlji, kjer so razmere v rudnikih v socialnem pogledu še take, kakor so bile v Nemčiji leta 1880. Z dobro voljo Rusije, kjer danes že govori predsednik Rykov, da je treba urediti socialistično državo in da naj vsak narod napravi zase in na svoje stroške revolucijo, kakor ruski, če ni zadovoljen s prilikami, v katerih živi, pa bo mogoče doseči marsikaj, kar je še danes skoro neizvedljivo in popraviti strašno krivico, storjeno ruskemu narodu od strani Anglije, ki ga je za vse milijonske žrtve doprinešene v svetovni vojni ogoljufala in hotela za dolga desetletja tako ohromiti, kakor Nemčijo.

Zblizanje med Francijo in Rusijo je fakt, ki je že igral važno vlogo pri rešitvi poljsko-litvanskega spora, ki ga je francoska intervencija v Kovnu in Varšavi čez noč pretvorila iz nadvse opasnega zapletljaja v vprašanje lahko rešljivo brez posebnih naporov. Francosko-rusko zblizanje kateremu bodo sledile gotove kreditne operacije je vplivalo poleg tega tudi na razmerje med Rusijo in Poljsko. Ta se je

tako ljubil — le samo za Vrhniko. Kdor je šel z njim kdaj na Hruševico ali k Sv. Trojici, ga je sigurno slišal: »Glej, to je moja Vrhnika, naša slovenska Vrhnika.«

Toda ni mu bilo dano, da bi mirno deloval za svoj rojstni kraj. Zavist in častihlepnost v tedanji slovenski stranki, iz katere so izšli razni današnji SLSarji je bila bujno razvita. Posrečilo se jim je, da so ga odrinili od nadaljnega delovanja. Njegovi nekdanji pristaši in prijatelji so ga izrinili iz županskega mesta in s tem oropali Vrhniko edinega moža, ki je delal za njo iz prave ne-sebične ljubezni. Dolgo je bilo njegovo županovanje in mnogo je rodilo. Po njegovem odstopu se ni napravilo ničesar več, komaj da so se pokazali njegovi nasledniki zmogne, da vzdržijo to, kar je on ustvaril. Pri vodovodu se jim niti to ni posrečilo. Cela Vrhnika ga požreša, ker ve, da se tako skrben župan in delavec ne povrne več.

6. decembra t. l. so ga položili k večnemu počitku. Cela Vrhnika in nešteto njegovih znancev iz cele Slovenije ga je spremljala na zadnji poti. Vrhničani so z njim izgubili enega najboljših. Toda plačilo sveta

dosedaj nahajala med nemško-ruskimi kleščami, kar je močno zmanjševalo njeno aktivno vrednost v načrtih francoskega generalnega štaba, ki jo je predvideval, kot eno stranico svojih protinemških klešč. S pristankom Rusije na podpis nenapadalne pogodbe, nanašajoče se na njene sosede, odpadejo nemško-ruske protipoljske klešče in osvobode znatne poljske sile za eventuelne operacije proti zahodu. Nemce je to, kot nasprotnike Poljakov in prijatelje Rusije nekoliko osupnilo. Stresemann pa se je ravnal pri tem izkazal zopet kot dorastel svoji nalogi in mirno prešel preko te sicer dokaj nerodne akcije in opustil konterkariranje, najsi je imel za to priliko.

Chamberlain je kot dober diplomat takoj dobro ocenil situacijo. Videl je, da je angleška ofenziva proti Rusiji s pomočjo »Aufmarschgebiet« na teritoriju ruskih obmejnih držav zgubila 80% svoje moččnosti in pristal na sestanek z Litvinovom, ki ga je tako lepo pripravil zgovorni Paul Boncour. Sestanek, po objavljenem komunikatu, ni prinesel zaželjenega rezultata. Bil pa je gotovo bolj koristen nego škodljiv, posebno z ozirom na vedno težji angleški notranje politični položaj in dokaj nebratsko nastopanje Use. Mornariška politika le te, ki jo dikтира Mornariško tajništvo in odobrava sam predsednik Coolidge, prizadeva gospodarjem morja in morskim cest dokaj skrbi, ker se zavedajo, da so zmorni ameriški trmoglavci zgraditi toliko ladij samo za kljubovanje, kolikor se jim bo pač zdelo in če jih bodo potem tudi prodajali za staro železo, kot se je že zgodilo. Amerikanci so pač narod, ki napravi vedno to, kar se mu zabljuje. Ako se stari gospodje admirali v zbornici lordov srdijo nad nerazumljivim mrzličnim oboroževanjem Amerike, se le ta njihovi jezi samo smeji in z njimi gospod predsednik Coolidge, ki je proglasil »Amerika lahko dela, kar hoče!«

Izprememba kurza angleške politike napram Franciji, ki ji mora danes volens nolens priznati supremat na evropskem kontinentu tudi gospod Chamberlain, pa je zahteval grešnega kozla. To žalostno ulogo je moral prevzeti on, Mussolini, ki se je udinjal s tajnim dogovorom angleškemu zavezniku na življenje in smrti ter privezal polomljeno staro caesarsko galejo za krmo silnega britanskega superdrenoutha in zakokodajsal v svet, da pelje mogočni italijanski narod novim in velikim časom nasproti. Kako velik in lep je bil načrt. Najprej pobesiti in porobiti Jugoslovane ter izpremeniti Mare nostrum v italijansko vojno bazo, ki jo bo čuval nov Gibraltar med Valono in Ot-rantom, za kar so že izvršene vse predpriprave v mojstrskem delu fašistovske diplomacije Tiranskem paktu in garancijski obrambni pogodbi s Škipetarji. Po tej kulturni in civilizatorski misiji med balkan-

skimi svinjskimi pastirji pa bi krenila zmagovalna vojska osvojiteljev Rima proti zapadu in se izkazala hvaležno »Veliki naciji« za pomoč pri Solferinu, Magenti in Piavi, kjer so strojnice francoskih chaserjev ustavile v historiji narodov neprimerljivi umik slavne vojske caporetških herojev, ki so mislili nadaljevati to remek delo vojaško umetnosti prav do Basilike in Kalabrije. Pri tej ekspediciji bi istočasno rešila vprašanje Nizze, Ligurije in Korsike, Alžira, Tunisa in Maroka, kjer čakajo tako nestrpno črni orlov zaslužnjeni sinovi Velike Italije.

S tem bi bilo zlomljeno tudi Sredozemsko ravnotežje in bi prišel na red razgovor, kdo je pravzaprav gospodar Sredozemskega morja, Malte, Syrije, Sueza in Egipta, kjer so se rimski imperatorji že ženili, ko so pradede angleških lordov še slavnike lovili in kositer zbirali.

Vse je bilo že pripravljeno in izračunano, da bo Mussolinijevo kronanje imperatorjem izvršeno v letu Gospodovem 1935.

In sedaj je kot strela z jasnega neba zadela moža z nagubanim čelom vest, da je vse bil le prazen sen in da mora na vrat, na nos zapustiti bližino angleškega superdrenoutha ter poiskati nove ladje, ki ga bo morda hotela vzeti na šlep. Da je zadeva resna, sta potrdila velikemu kapetanu Scialoja in angleški poslanik, ki se je nalašč radi tega pripeljal v gosti.

Ker je veliki kapetan poznan kot izobren žongler in sprinter, je naglo poskočil in izpustil sladke ljubezni do latinske dobre sestrice Mariane se cedečo pesem in polizal ubogljivi kužek vse, kar je narigal sam in njegovih tristotisoč črnih kolegov.

Ako bo ta najnovejša savlovščina Benita Groznega pri Franciji kaj zalegla, to pa bo pokazal razvoj bližnjih dogodkov. Poznavalci razpoloženja pravijo, da ni nič kaj do-zvetna za to najnovejšo podokensko trkanje mačkodercev in da bodo morali le ti še dolgo čakati na delitev francoskih kolonij, latinski blok, balkansko hegemonijo, pobijanje v Franciji se nahajajočih italijanskih političnih beguncev in koloniziranje Francije.

Naš Jugoslovenske barbare naj-novejša metamorfoza zapadne sosede iskreno veseli, ker upamo, da se bo pri občevanju s Francijo naučila vsaj nekaj manir, ki jih bo uporabila kadar bo zopet stikala okoli naše hiše, kamor ni moči priti niti s silo, niti v družbi s plačanimi ubijalci ali izdajalci.

A. V.

Listnica uredništva.

Z današnjim dnevem je odložil go-spod Jože Špan odgovorno uredniš-tvo in upravništvo »Orjunc« ter nima več pravice izvrševati v tem svojstvu nobenega posla. — Od-govorno uredništvo je prevzel brat Miroslav Matelič.

je nehvaležnost. Pri odprtem grobu se je poslovil od njega le tujec, noben domačin, niti občinski odbornik se ni spomnil svojega najboljšega člana, svojega prvega slovenskega župana. Niti z vencem, niti z besedo mu ni bil izrečen zadnji »Z Bogom«.

Mi Orjunaši se ga pa spominjamo, njegove poštenosti in nacionalne odločnosti, ki nam bo ostala vedno v spominu za svetel zgled ter mu kličemo zadnji »Zdravo«.

J. S.

Naša sodišča in nacionalizem.

(Dalje.)

Pomislimo, kaj bi se zgodilo nemškemu sodniku v Gradcu ali Celovcu, če bi razsodil v podobnem slučaju v prilog n. pr. Ciril Metodovi družbi. In kaj bi se zgodilo v Trstu? Ne napišem raje odgovora, ker bi se morda smatralo moje besede kot pozivanje k javnemu nasilstvu. Take sodbe uničujejo ugled države, izživajo zasmeh vseh naših notranjih in zunanjih sovražnikov, ki vidijo v nas zgolj neumne, strahopetne barbare, ki klonijo pred »višjo kulturo« še danes, čeprav žive v lastni državi.

Ostali smo si zvesti v: smo in bomo hlapci Jerneji, ki govore in kriče, store tudi včasih kako neumnost, toda vse brez sistema in le pod utisom trenutnega razpoloženja. Kakšna je bila naša revolucija? Par pijanih, demoraliziranih vojakov se je zabavalo nekaj časa po Ljubljani s preganjanjem nemških in drugonarodnih častnikov, odstranjenih je bilo nekaj najbolj kričečih spomenikov Avstrije, vse drugo pa je ostalo. Življenje je šlo po stari poti naprej in naša mentaliteta je zašla zopet v stari tir, kjer je še danes. S ponosom povdarjamo, da smo kulturni, da smo predstavniki evropske kulture v balkanski Jugoslaviji in zato se bojimo vsake stopinje, ki bi jo mogli naši južni in severni sosede smatrati kot nasilje. Ko vidimo druge, kako brutalno znajo zastopati ne samo svoje pravice, marveč tudi svoje povsem protinaravne in nezakonite aspiracije, se trkamo na prsa in vzdihujemo: »Hvala Bogu, da nismo taki, smo pa le boljši ljudje, mi barbari.« In tako smo se uživali v svoj brezskrbni patos, kričimo nad drugimi, sami pa čakamo prekrižanih rok in pričakujemo pomoči od božje milosti, ki je pa za nas žal izgubljena, odkar je papež prijatelj Mussolinijev.

Mesto da bi že v prvih dneh po prevratu očistili državo vseh tujih prijavk, mesto da bi v teh prvih dneh obračunali s tujimi in domačimi avstrijskimi valpeti, smo poslušali mile prošnje naših pod črno-rumenim orlom vzgojenih starčkov in čakali tako dolgo, da smo bili okrnjeni na severu in jugu in obdani po jeklenem zidu »evropske kulture«. Zlasti Slovenci smo bili v tem oziru na-

ravnost ganljivo bedasti in nezreli. Videli smo, kaj delajo drugi, kulturnejši narodi, kako trpe naši ljudje pod tisočletno nemško in laško kulturo, nismo se pa posluževali istih sredstev in vrnili milo za drago. In tako je ostalo vse pri starem. Imamo iste voditelje, kot smo jih imeli pred prevratom, uporabljamo iste metode v svoji lastni državi, kot smo jih uporabljali v tuji Avstriji. In gorje posameznikom, ki so hoteli nastopati res revolucionarno. Smatralo se jih je za hudodelce, ki kale javni mir in škodujejo našemu ugledu pred svetom. Najhujši biriči bivše Avstrije so našli zaščito in porodil se je slavni argument: Kdor je služil verno Avstriji, ta bo vdan tudi novi državi.« In ta bedasti argument je opravičil vse izdajice in odpadnike, sprejeli smo jih z odprtimi rokami in jim poskrbeli za polno skledo. In ker smo kulturni, stradamo raje sami, samo da njim ničesar ne manjka.

Dovolili smo si luksuz, ki nas je stal že do danes ogromnih žrtev. Vse to samo vsled pomanjkanja nacionalizma, vsled pomanjkanja nacionalne samozavesti, ki je za nas raison d'être, dokler živimo v obstoječih notranje- in /zunanje-političnih razmerah.

Ta nacionalna zavest bi morala vladati predvsem v sodstvu, ki je neodvisno in bi moralo narod vzgajati v nacionalnem zmislu. Obstojeci zakoni mudijo dovolj opore za tako delovanje sodišč, treba jih je le pravilno umeti in interpretirati. Seveda bi morali biti naši sodniki res naši z dušo in telesom, Jugoslovenci ali makar Slovenci, Srbi in Hrvatje, ne pa Madžari, Nemci in Judje, pa naj bodo še tako lojalni državljani. Vsa vodilna mesta morajo biti v rokah sodnikov, ki so v nacionalnem tožiru brez vsakega madeža. Izključeni morajo biti vsi oni, ki so se kdajkoli smadeževali v nacionalnem oziru, zlasti pa oni, ki so s svojim delovanjem dokazali, da niso nič drugega kot instrument vsakokratne državne sile. Nemogoče bi moralo n. pr. biti, da bi delovali kot sodniki v Jugoslaviji možje, ki so tekom vojne kot vojaški sodniki nadlegovali naše ljudi.

Kako se je postopalo v tem oziru, naj pokaže sledeč slučaj: Predstojnik nekega sodišča je bil pristen Nemec, ki je užival kot strokovnjak velik ugled, pa je imel le to napako, da je bil po svojem poreklu in prepričanju Nemec, ni pa se nikdar eksponiral v nacionalnem boju proti Slovincem. Njemu podrejen kot sodnik je bil Slovenec, ki pa je po-

stal renegat in je s ponosom in javno govoril samo nemški, češ: Imam pravico posluževati se enega ali drugega »deželnega jezika« in poslužujem se nemškega jezika. Ko je prišel prevrat, je moral pošteno Nemec takoj zapustiti svoje službeno mesto, slovenski renegat pa je ostal sodnik še naprej in bi bil gotovo še danes, če ne bi bil izstopil sam. To je samo en primer, koliko enakih bi se še našlo.

Od prvega početka dalje smo postopali popolnoma napačno, ker smo smatrali vsak zagovor in izgovor za utemeljen in smo širokogrudno blagoslovljali one, ki so nas prej preganjali in mrcvarili.

Pred kratkim smo registrirali slučaj, da je bil nemški, nacionalno res lojalni in strokovno brezhibni sodnik povišan na škodo svojih slo-

venskih, njemu v vsakem oziru enakovrednih tovarišev. Nismo proti službovanju lojalnih Nemcev v sodstvu, toda na vodilna mesta ne spadajo. Kako naj sodi Nemec v naših nacionalnih zadevah, ko nima onega živega čuta za nacijo in državo, ki je za sodnike v nacionalnih državah absolutno potreben. Še mnogo slabši kot ti sodniki pa so naši lastni ljudje, ki so se kompromitirali s svojim delovanjem pod Avstrijo in dokazali, da sploh nimajo nikakega nacionalnega čuta!

Izrecno bodi povdarjeno, da ta članek ni mišljen kot napad na naša sodišča oziroma naše sodnike, marveč izraža le misli nacionalista, ki opazuje delovanje sodišč in sodnikov ter vidi, da marsikaj ni tako, kot bi zahtevali nujni interesi nacionalne države.

Kronika.

Izjava uredništva. V predzadnji številki lista smo iznesli ime spoštovanega g. prof. dr. Samca v zvezi z njegovo knjigo »Kolloidchemie der Stärke«. Že takrat smo povdarili, da naše vrstice nikakor ne veljajo g. profesorju, sedaj pa smo se tudi prepričali, da očitek glede navedbe Ljubljani nikakor ne zadene avtorja knjige, ki ima na drugih svojih publikacijah v nemščini pravilno navedeno kot sedež univerze Ljubljana, ampak je ta nedostatek prišel na naslovno stran le po krivdi založnika knjige, kar v zadoščenje g. profesorju z veseljem ugotavljamo.

Zamude vlakov. O priliki zadnjih snežnih zametov v naših krajih so prihajali vsi vlaki iz Beograda z velikimi zamudami v Ljubljano. To dejstvo je popolnoma razumljivo in ni bilo človeka, ki bi se nad tem pritoževal. Ko pa je bila progla že izvožena, je vsakdo pričakoval, da se razmere zopet uredijo. Vendar pa smo bili zelo razočarani. Vlaki so prihajali še vedno z velikimi zamudami, kljub temu, da je nedavno g. železniški minister izjavil, da ne priznava vzroka, ki bi zadržal vlak na naši progji. Brzovlak, ki je vozil 22. t. m. iz Beograda v Ljubljano je imel 6 ur zamude. Iz Beograda je odpeljal 2 uri po določenem času, ker je bilo treba odtajati cevi, na kar se seveda pri sestavljanju garniture ni mislilo. V Zagrebu mu je bilo priključenih par novih voz, ki so stali pripravljene več ur na progji. Pri priklopljenju se je konstatovalo, da so cevi zamrznile. Treba je bilo zopet dve uri segregovati te cevi. Med tem časom je bila lokomotiva odklopljena in čim so bile cevi nove garniture odtajane, so zamrznile zopet v onih, ki so prispehi iz Beograda. Potniki so sicer glasno preklinjali strokovnjaštvo osebja, toda restav-

rater je prišel kljub temu na svoj račun.

Francoski vojniki Nj. Vel. kralju Aleksandru. Pred dnevi je prispel v Beograd g. Charles Brinon, ki je v imenu svojih drugov-članov udruženja francoskih oficirjev in vojakov, predal poklon Nj. Vel. kralju Aleksandru I. — Naši včerajšnji in bodoči soborci potrjujejo našo vero v mogočno Francijo, kateri i danes kličemo: »Vive la France!«

vrat vođe naroda junakov s »Principesse Mafalde«!

Morilca br. Žica izpuščena. Pretekli dni sta bila iz kotorskih zaporov izpuščena morilca br. Valentina Žica, Mate in Marko Grgin, ki sta bila tudi pred kotorsko poroto oprósčena.

Nepotrebno razburjanje. Italijansko časopisje se jako razburja radi vstopa Jadranske Straže v Narodno Odbrano. Jim pač ni vseč močna vez med posameznimi nacionalnimi društvi in organizacijami Jugoslavije. Posebno pa je njihova jeza koncentrirana na šebob br. don Juraja Biankinija, ki je ob priliki kongresa Jadranske Straže v mesecu novembru povedal par odkritih orjunaških besed na račun papeževega zastopnika — milanskega kardinala, ki je na nekem iredentističnem italijanskem kongresu odobravaj javno imperializem Italije.

† **Gabriela Škerjanc.** Danes popoldne se je vršil v Mariboru lep impozanten pogreb tragično preminule gosposične Jelke Škerjančeve, hčerke žel. uradnika v Ljubljani gospoda Škerjanca. Šopki cvetja in številni vencji pričajo, da je bila blaga pokojnica v Mariboru splošno priljubljena. Bila je vneta in požrtvovalna Sokolica in Sokolsko članstvo jo je korporativno spremljalo na njeni zadnji poti. Bodi ji nepozaben sponin, žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Naročnikom!

Prilagamo položnice in Vas prosimo, da poravnate potom njih zaostalo naročnino ter predplačilo za letošnje leto.

Naj ga ne bo naročnika, ki ne bi poravnal svoje naročnine napram „Orjuni“, katera izhaja samo s prispevki od naročnine in inseratov.

Upravništvo.

Nova barva klerikalcev. O priliki mariborskih občinskih volitev je cunja, ki so jo slovenborci spustili med Mariborčane v enem izmed novih izpadov proti socijalistom in Orjunašem tudi sarkastično vprašala kakšno barvo naj si sedaj predpiše klerikalizmu, ko so socijalisti oblekli črne (fašistovsko-orjunaške) srajce. Mi na to popovsko vprašanje odgovarjamo, da bi bilo najbolje, če si klerikalizem SLS nadene preko črne barve Rima še rdečo barvo krvi onih žrtev, ki so padle v naslado mož, v denuncijantski pisarni SLS v letih 1914.—1918.

Ameriška pohvala jugoslovenskim mornarjem. Predsednik Usa Coolidge je izrekel mornarjem našega broda »Izabran« pohvalo za njihovo junaško zadržanje ob priliki reševanja moštva potaplajoče se ameriške ladje. Vsekakor priznanje našemu narodu in mrzel curek na

»Prizadeti rajončani«. Vi ste podli obrekovalci, ki izza plota kukavičje napadate. Lažete! Ivo Berščak vaš ni možak! Sramoval bi se, ako bi bil. Jaz se ne strašim nikomur povedati resnice v obraz, pa naj bo to Peter ali Pavel! Zato z imenom na dan, naj pride — če tud' je stara devica — na plan! Jaz nimam časa se z verzi ukvarjat, zato bom pismo izročil poetu, da bo videl, kakka inteligenca človeka obdaja! Če se boji upravičene klofute, naj gre med protežirance nadute!

Berščak.

Štediti na kurjavi je posebno važno v današnjih težkih časih. — Mesto enkrat na mesec, perite dvakrat na teden, a v času, ko kuhate kosilo. — Ni več pranja od jutra do večera, ako perete v raztopini »RADIONA«. — Milijoni gospodinje je našlo v »RADIONU« svojega dobrtnika.

ZA VAŠE ZDRAVJE!

MEDO

KAVAJ

ALEKSANDER OBLAT

priporoča svoje veliko skladišče

VSEH VRST ČEVLJEV.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 18.

Pomaranče, mandarine, limone

ter vse drugo južno in domače sadje, zelenjave in deželni pridelki se dobe **najceneje** pri tvrdki

M. STELE & I. PIELICK

LJUBLJANA, Šolski drevored (Semenišče)

Telefon int. 2547. **Zahtevajte cenik!**

Radio žarnice Tungstram Philips

kupite najceneje pri tvrdki

SLAVO KOLAR, elektrotehnično podjetje, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

LEVANTE mednarodna špedicijska družba z. o. z.

Odprema vseh vrst, ocarinjenja, zbiralni promet. Lastna zastopstva v vseh glavnih mestih tu- in inozemstva. — Zveze s konzernom »Intercontinentale«.

LJUBLJANA Kolodvorska ulica 30

Naslov brzojavnikom: LEVANTE. Telefon int. 117.

Poravnajte naročnino!

Pekarna

FRAN TRČEK

LJUBLJANA

BREG

želi svojim c. odjemalcem veselo in srečno novo leto

Srečno novo leto 1928

ilež

Cnarf Lejtab

kintsal

enravot „Anubirt“

selokovd ni hikišorto vokčizov

Ljubljana.

GOSTILNA RAŽEM

LJUBLJANA

ZABJAK ŠTEV. 3

Novi hotel v Mariboru

MARIBORSKI DVOR

Novo opremljene sobe za prenočišča. - Kopalnice v hiši. Avtogaraza. Avtobus postaja. Ljutomerska klet.

NARODNI DOM

ANDREJ OSET

MARIBOR.

Srečko Potnik in drug

tvornica sadnih sokov, esene itd.

Ljubljana

Metelkova ulica

Franc Bernik

tovarna klobukov

Šiška Slovenska cesta

želi

vsem cenj. odjemalcem

srečno novo leto

1928!

Srečno novo leto

želi

Slavko Rus

urar in trgovec z zlatnino in urami

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Za novoletna darila

si dovoljuje cenj. občinstvo vljudno opozoriti ti.

F. M. SCHMITT

na veliko zalogo galanterijskega blaga, igrač, vozličkov,

ročnih torbic, listnic, aktovk, šatulj, okvirjev, ogledal, termus-steklenic, nastavkov, pisalnih in kadilnih garnitur, jedilnega orodja,

telovadnih, snežnih in domačih čevljev, galoš,

pletenin, robcev, kravat, perila, rokavic, nogavic, vezene, vložkov, vseh predmetov za krojače in šivilje,

toaletnih potrebščin, mnogovrstnih parfumov, mila, kolinske, in usne vode i. t. d.

Nizke cene!

Solidno blago!

Postrežba točna!

1928 Srečno novo leto žele tvrdke: 1928

ANT. KRISPER
GALANTERIJSKA TRGOVINA

LJUBLJANA
MESTNI TRG 26

Kavarna in slaščičarna
ZALAZNIK

LJUBLJANA
STARI TRG

R. WILLMANN
STROJNOGRADBENA DELAVNICA

LJUBLJANA
SLOMŠKOVA UL. 3

J. MASTNAK
restavracija „SLON“

LJUBLJANA

FRANC SLAMIČ
MESAR

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 6

TEODOR KORN
preje HENRIK KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA C. 8

IG. BANKO TOPOLAVEC
gostilničar in posestnik
LJUBLJANA, KETTE-MURNOVA UL. 3

PETER ŠTERK nasl. MLOŠ KARNIČNIK
modna trgovina
LJUBLJANA, STARI TRG 18

J. M. SCHMITT
galanterijska trgovina
LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO

URANUS, družba z o. z.
LJUBLJANA

J. & A. LUPŠE
manufakturna in galanterijska trgovina

Ljubljana
Karlovska cesta št. 30.

Obilo sreče v novem letu!

Stavbeno in umetno mizarstvo
A. Rojina & Komp., Ljubljana

Vsem svojim cenj. odjemalcem

Tovarna olja,
lakov in barv

„MERA KL“

Medič-Zankl

družba z o. z.

„GROM“
carinsko-posredniški
in spedijski biro
LJUBLJANA

Naj koncem leta vsak priseže,
da s prvim dnevom svečano se zaveže:
Uživati na zemlji raj
in piti pravi „BUDDHA“ čaj!
TEA IMPORT
družba z o. z.

TOVARNA TESTENIN

PEKATETE

IV. JAX in SIN

Ljubljana

Gospodsvetska 2.

Srečno novo leto 1928

želita vsem svojim cenj. gostom, prijateljem in znancem

Pavla in Jan Fiala,
kavarna in bar „EMONA“, Ljubljana.

HOTEL SLON

kavarna-kopališče

LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto
želita

POVH & MEDIC, industrija
perila

NOVO MESTO

vsem cenjenim odjemalcem ter se
priporočata nadaljni naklonjenosti

JOSIP KAUČIČ
trgovina kolonijale in železa

MARIBOR

JAKOB LAH

MARIBOR
Glavni trg 2

**PIVOVARNA
UNION
LJUBLJANA**

JOSIP VIDMAR

TVORNICA DEŽNIKOV

LJUBLJANA
Pred Škofijo

IVAN KRAVOS
MARIBOR

JOSIP MORAVEC

MARIBOR
Slovenska ul. 12

Jos. Bergmann

LJUBLJANA

Špecialni strokovni zavod za izdelovanje
OKVIRJEV ZA SLIKE

M. VAHTAR

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 24 in 37

M. FELDIN
MARIBOR, GRAJSKI TRG

ANA MIHOLIČ
KAVARNA „CENTRAL“
LJUBLJANA

Poljanska cesta št. 85

M. TIČAR

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica

IVAN BOGATAJ
elektrotehnično podjetje
KONGRESNI TRG ŠT. 19

Vsem cenj. gostom, prijateljem
in znancem

**RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI
DVOR**

MARIJA in BOGDAN POPOVAC

Edvard Škopek
urar

Ljubljana
Mestni trg št. 8

FRANC BAR

LJUBLJANA
Mestni trg 5/1

Veselo novo leto vsem prijateljem

želi

drogerija **SANTAS**, Celje

A. M. HLAVAČ
HOTEL UNION

CELJE

A. A. BAKER & CO
D. Z. O. Z.

BRANCH-OFFICE FOR S. H. S.

LJUBLJANA VII

FRANC ZEMLJIČ HOTEL IN RESTAVRACIJA pri „ČRNEM ORLU“ MARIBOR	EKSPORTNA HIŠA „LUNA“ LASTNIK: A. PRISTERNIK MARIBOR Aleksandrova c. 19	KAVARNA EVROPA DRAGO FIEDLER MARIBOR	M. OŠLAG TRGOVINA Z USNJEM MARIBOR	JOSIP ČEBOKLI Parna pekarna MARIBOR Glavni trg 9
Manufakturna trgovina IVAN TRPIN MARIBOR, Glavni trg 17	ANTON JAKAC čevljarna MARIBOR, Slovenska ul. 26	SLAVKO ČERNETIČ moda, galanterija, perilo MARIBOR Aleksandrova c. 22	JUSTIN GUSTINČIČ mehanična delavnica MARIBOR Tattenbachova 14	IVAN KVAS KLOBUČAR MARIBOR Aleksandrova cesta šte. 32
WORSCHÉ & PREAC tov. zaloga manufakture „PRI SOLNCU“ MARIBOR samo Gosposka ul. št. 8	HINKO KOSIČ MARIBOR „VETRINJSKI DVOR“	Prva jugoslov. tovarna tehnic in ključev ter koncesionirana in- stalacija vodovodov Ivan Rebek, Celje.	EMAN. ILICH slašičar MARIBOR Slovenska ul. 5	F. PERC instrumenti MARIBOR
OLEUM DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA, Gosposvetska cesta		JOS. KARNIČNIK TRGOVEC MARIBOR, Slovenska ulica	Prodaja srečk državne razredne loterije ANTON GOLEŽ, MARIBOR Aleksandrova cesta 42	
Srečno in veselo novo leto želi tvrdka ★ JOSIP IVANČIČ ★ Šelenburgova ul. 1. - Dunajska cesta 7				

L. MIKUŠ LJUBLJANA MESTNI TRG 15 	PETER STEPIČ vinotržec, posestnik in gostilničar SPODNJA ŠIŠKA Tržna ulica 6	IVAN BONAČ, sin kartonažna tovarna V LJUBLJANI	Carinsko posredništvo DRAGOTIN ŠTRUCELJ, LJUBLJANA Dunajska cesta št. 38
Srečno in veselo novo leto želi vsem prijateljem izdelkov tvrdka „ADRIA“ FILIP ŠIBENIK LJUBLJANA Rožna dolina, cesta X šte. 2	<i>Srečno in veselo novo leto želi foto-atelje</i> Veličan Bešter Tel. int. 2524 Aleksandrova c. 5	Kavarna „Evropa“ Tonejc Anton Ljubljana	THE REX & Co. Gradišče 10 trgovina s pisarniški potrebščinami Telef. inter. št. 2268
RESTAVRACIJA HOTEL LLOYD FRAN BUČAR Sv. Petra cesta	MARIJA URBAS NASL. pristine kranjske klobase KOMENSKEGA ULICA ŠT. 16 Telefon šte. 2865	RESTAVRACIJA „PRI ŠESTICI“ 6 REZI ZALAZNIK VIKTOR SEDEJ vinotoč in gostilna LJUBLJANA Kolodvorska ulica šte. 28.	Zastopstvo tvornice biciklov in motociklov Peugeot Celje-Ljubljana
RUDE IN KOVINE DRUŽBA Z O. Z. ★ Brzojavni naslov: Rude Telefon interurban: 2727 Poštna hranilnica Ljubljana šte. 14.167 EN GROS: svinec, cink, cin aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana železna pločevina (izdelek Cinkarne d. d., Celje) barve, žveplenokisla glina, aluminijev hidrat, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst		L. Ornik, Maribor Koroška cesta 9. Špecialna trgovina z nepremočljivimi dežnimi plašči. Predpisani oficirski plašči s pelerino in kapuco. Prvovrstni moški couvecot. Damski svileni in gabardin plašči.	DISKOBOLOS, Stane Vidmar nasl. AVGUST KOZMAN tovarna telovadnega, gasilskega in športnega orodja LJUBLJANA, SV. PETRA C. 75. Specialna trgovina športnih potrebščin LJUBLJANA, TAVČARJEVA (Sodna ulica) 1. SREČNO NOVO LETO!

MAKS DURJAVA & CO MARIBOR GREGORČIČEVA 24 Telefon 208. Telefon 208.	TVORNICA PERILA
--	-----------------

 Singer šivalni stroji so znani po vsem svetu kot najboljši.	Podružnice: Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 3. Novo mesto, Kranj, Kočevje, Brežice, Maribor, Celje, Žalec, Slovenjgradec, Ptuj, Murska Sobota.
--	--

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprejstnejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. - Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

Račun pošt. hran. št. 10.771
Telefon interurban št. 2933
USTANOVLJENO LETA 1861

L. M. ECKER SINOVA LJUBLJANA
Slomškova ulica št. 4

Stavbno, galanterijsko in ornamentno kleparstvo. - Izvrševanje lesno cementnih streh. - Pokrivanje s strešno lepenko, naprave strelododov.

Oblastveno koncesionirana vodovodna instalacija.
Zasnove sanitetnih in kopalnih naprav in oddelek za centralno kurjavo.
Srečno in veselo novo leto 1928!

Jugoslavenski Zerković d. d. MARIBOR (Tezno)

Telefon 312. Brzjavni: Zerković, Maribor. Poštni predal 27.

Pletilnica, tkalnica, galonski oddelek, barvarna, belilnica, listiranje, apretura. Pleteni predmeti, čipke, trakovi, galoni vsake vrste iz svile, volne, pavole, merceriziranega in gvoždenega prediva. Največje in najuspešnejše podjetje v Kraljevini.

Pletionica, tkaonica, galonski odio, bojadisaona, bijelionica, listiranje, apretura, pleteni predmeti, čipke, trakovi, galoni sviju vrsta od svile, vune, pamuka, mercerizirane i gvoždene predje. Največe i najuspešnije poduzeće u Kraljevini.

IZVOLITE BRATI!

Cenj. gospodinjice, polzkusite, da je Kolinska res izvrsten pridelek za kavo, ki kot dobri domači izdelek zasluži, da se vporablja v vseh rodbinah.

Ob koncu leta se našim spoštovanim odjemalcem za naklonjenost najtopleje zahvaljujemo in želimo vsem srečno Novo leto!

KOLINSKA.

Naročajte „Pobedo“!

Znižane cene pri TRIBUNA za Novo leto!

Mamice, ne zamudite ugodne prilike, da si ogledate veliko izbiro vsakovrstnih otroških vozičkov, igračnih vozičkov, stolec, holendarjev, malih dvokoles in triciklov, šivalnih strojev in dvokoles. Posebni oddelek za popravilo dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emajliranje z ognjem. Kolesa se shranjujejo tudi preko zime.

TRIBUNA, F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.
CENIK FRANKO!

Srečno novo leto 1928

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

A. & E. Skaberne, Ljubljana
Mestni trg šte. 10.

Naznanjamo tužno vest, da je nenadoma preminula gospodična

Gabriela Škerjanc

zasebnica v Mariboru.

Pogreb nepozabne pokojnice se je vršil v četrtek, dne 29. dec. ob 16 uri iz mestne mrtvašnice v Podbrežju. Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 2. jan. ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi v Mariboru. Maribor, dne 30. decembra 1927.

Žalujoci rodbini Škerjanc in Majer ter ostali sorodniki.

ZALOŽBA UČITELJSKE TISKARNE

Primerna novoletna darila:

LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA UL. 6

Mladinske knjige.

Anatole le Braz: Islandska velika noč in druge povesti. Vež. Din 24.—
Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinson. Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Dimnik: Kralj Peter I. Vež. Din 18.—
Dimnik: Kralj Aleksander I. Vež. Din 30.—
Erjavec Fran: Afriške narodne pripovedke. Vež. Din 20.—
Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Vež. Din 20.—
Erjavec: Srbske narodne pripovedke. Vež. Din 22.—
Erjavec-Flere: Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino. Vež. Din 40.—
Erjavec-Flere: Fran Levstik, izbrani spisi za mladino. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—
Erjavec-Flere: Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino. Vež. Din 36.—
Erjavec-Flere: Josip Stritar, izbrani spisi za mladino. Vež. Din 46.—
Erjavec-Flere: Simon Jenko, izbrani spisi za mladino. Vež. Din 28.—
Erjavec-Flere: A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino. Vež. Din 40.—
Erjavec-Flere: J. Kersnik, izbrani spisi za mladino. Vež. Din 46.—
Erjavec-Flere: Starejše pesnice in pisateljice. Vež. Din 60.—
Ewald-Holeček: Mati narava pripoveduje. Vež. Din 26.—
Ewald-Holeček: Tihno jezero in druge povesti. Vež. Din 26.—
Flere: Babica pripoveduje. Vež. Din 10.—
Flere: Slike iz živalstva. Din 24.—
Flere: Pripovedne slovenske narodne pesmi. Vež. Din 24.—
Gangl: Zbrani spisi. II., V. in VI. zv., vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv., vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—
Gaspari T. in Košir P.: Sljaj, slaj, solncecet! Din 8.—
Karafiat-Dr. Bradač: Kresničice. Cena trdo vezani knjigi Din 18.—
Komanova Manica: Narodne pravljice in legende. Din 16.—
Korban: Vitomilova železnica. Vež. Din 14.—
Korban: Iz mojih temnih dni. Vež. Din 28.—
Kosem: Ej prijateljčki. Vež. Din 14.—

Krasnohorska - Podkrajšek: Pripovedka o vetru. Vež. Din 20.—
Lah: Češke pravljice. Vež. Din 12.—
Meško: Našim malim. Vež. Din 15.—
Möderndorfer: Narodne pripovedke iz Meziške doline. Elegantno vezana Din 24.—
Račič B.: Bejokranjske otroške pesmi. Vež. Din 8.—
Rapč: Mladini. VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—
Rapč: Tisoč in ena noč. Vež. Din 28.—
Riha-Pribil: Povest o svatbi Kralja Jana. Vež. Din 16.—
Robida: Da ste mi zdravi, dragi otroci. Broš. Din 3.—
Swift-Flere: Guliverjeva potovanja. Vež. Din 42.—
Šilih: Nekoč je bilo jezero. Vež. Din 24.—
Tille-Pribil: V kraljestvu sanj. Broš. Din 6.—
Trošt: Moja setev. I. in II. a Din 10.—
Zbašnik: Drobne pesmi. Vež. Din 8.—
Waštetova: Mejaši, povest iz davnih dni. Vež. Din 24.—

Leposlovne knjige.

Carli: Zadnji dnevi v Ogleju. Vež. Din 28.—, broš. Din 22.—
Gangl: Bell rojaki. Broš. Din 15.—
Gangl: Moje obzorje. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: Hram slave. Broš. Din 30.—, vez. Din 40.—
Golar Florijan: Kmečke povesti. Cena Din 26.—
Golar Cvetko: Pastirjeva nevesta. Cena Din 22.—
Jelenc: 1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca. Vež. Din 26.—
Matičič: Na krvavih poljanah. Vež. Din 36.—
Matičič: V robstvu. Vež. Din 32.—
Pavlič Rado: Ljubezen in sovraštvo. V platno vez. Din 40.—
Pugelj Milan: Zakonci. Drugi natisk. Vež. Din 24.—
Rabindranat Tagore-Gradnik: Gitandžali. Trdo vez. Din 24.—, v platno vez. Din 28.—
Rapč: Tisoč in ena noč. I. zv. vez. Din 46.—, II. zv. vez. Din 50.—
Zorec Ivan: Pomenki. Din 10.—

Dramatika.

Beneli Sem-Gradnik: Okrutna šala. Broš. Din 24.—
Gangl: Dolina solz. Broš. Din 6.—
Gangl: Slinga. Vež. Din 12.—
Gangl: Sin. Drugi natisk. Vež. Din 22.—
Kosem Zv.: Morje. Din 12.—
Maeterlinck-Bernot: Modra ptica. Broš. Din 12.—
Vidič: Ave Patria! Broš. Din 8.—

Poučne in znanstvene knjige.

Bele Ivo: Sadjarstvo. Din 52.—
Bučar: Slovenski metuljar. Broš. Din 12.—
Gröbming-Lesica-Molze: Srbsko-hrvatsko-slovenski slovar. Vež. Din 50.—
Kabaj M.: Cerkaško jezero in njega okolica. Vež. Din 36.—
Kunaver: Na planini! Vež. Din 28.—
Kunaver: Kraški svet in njega pojavi. Vež. Din 32.—
Mencej: Kratka srbska gramatika in štanka. Broš. Din 5.—
Ramoš Fran: Historična gramatika slovenskega jezika. Broš. Din 260.—
Rus dr.: Prva pomoč. Broš. Din 32.—, vez. Din 36.—
Veber: Etika. Din 80.—

Šolski oder.

Gregorič-Stepančičeva: Otroški oder. (Za otroške vrčce, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Korban J.: Povodni mož, igrice za mladino. Fr. L.: Božična pravljica, otroška igra v treh slikah. Obe v I. zvezku. Din 6.—, Glasbeni del k I. zvezku »Sol. odra« Din 4.—
Lah dr. I.: Miklavž prihaja. Trije prizori. Cena Din 6.—. Glasbeni del posebe Din 4.—
Tiran E.: Čudežne gosli. Pripovedka s plešom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: Vino ali voda. Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—
Ferdo Juvanec: Zbirka glasbenih in pevskih prizorov. Prvi snopič: Oba junaka. Drugi snopič: Pri čevljarju. Cena snopiču Din 4.—

Pesmarice in muzikalije.

Adamič: Mladinske pesmi, enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 40.—
Marolt: »Bože pravde« in »Lepa naša domovina«. Din 1-50.
Marolt: Narodne himne in druge domorodne pesmi. Din 3.—
Žirovnik: Narodne pesmi. I., II. in III. zvezek a Din 3.—

Druge knjige.

Sič: Slovenske narodne noše. Broš. Din 42.—
Stalež (imenik) šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 10.—
Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljstva v Sloveniji. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920.) broš. Din 5.—, II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din 7.—, III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din 8.—, IV. zvezek broš. Din 14.—, V. zvezek broš. Din 32.—, VI. zvezek Din 24.—
Hribski: Šolski upravitelj. Broš. Din 28.—, vez. Din 34.—
Wester: Pravila o nižjem in višjem teč. izpitu. Din 5.—
Wester: Pravila o izpitih na meščanskih šolah. Din 2.—

Slike.

Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem. II. Kmečka hiša na Gorenjskem. Veikost 30-3 x 90-5 cm. Slika a Din 30.—
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—
Saša Santel: Serija razglednic Stara Ljubljana. Din 10.—
M. Gaspari: »Slovenska umetnost«. Serija 6 razglednic Din 6.—

Galerija naših mož.

1. Trubar	9. Aškerc
2. Vodnik	10. Tavčar
3. Slomšek	11. Levce
4. Prešeren	12. Erjavec
5. Levstik	13. Jenko
6. Stritar	14. Cankar
7. Jurčič	15. Gangl
8. Gregorič	16. Parma

61-5 x 47-5 cm. Slika a Din 10.—

GRADBENO PODJETJE ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA Bohoričeva ulica št. 24

„SAVA“

opče osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

ustanovljena od jugoslovenskih denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka d. d., in Zemljaska banka d. d. v Beogradu, ter Zemljaska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja obče zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni jamstveni fondji brez garancij bank-ustanoviteljci okroglo 30 milijonov dinarjev. **Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra c. 2** posluje v vseh zavarovalnih strokah.

„CABA“

опче осигуравајуће диони-чарско друштво у Загребу